

РЕШЕНИЕ

№ 8751

гр. София, 13.03.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 78 състав,
в публично заседание на 19.12.2024 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Пенка Велинова

при участието на секретаря Александра Вълкова, като разгледа дело номер **5992** по описа за **2024** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по чл. 118 от Кодекса за социално осигуряване (КСО) вр. чл. 145 – 178 от Административнопроцесуалния кодекс (АПК).

Образувано е по жалба на Ю. Б. Т., ЕГН [ЕГН], срещу Решение № 2153-21-110/28.05.2024г. на Директора на ТП на НОИ С.-град, с което е оставена без уважение жалбата му срещу Разпореждане № [ЕГН]/27.09.2023г. на длъжностно лице по пенсионното осигуряване.

В жалбата е застъпено становище, че оспореното решение е незаконосъобразно, поради нарушение на материалния закон и допуснати съществени нарушения на процесуалните правила. Счита се, че началната дата, от която преживелият съпруг има право да получава наследствена пенсия е датата, на която е узнал за настъпилото осигурително събитие – смъртта на наследодателя, а не датата на подаване на заявлението. В този смисъл разпореждането се явявало незаконосъобразно. Иска се отмяна на оспореното решение.

В съдебно заседание жалбоподателя чрез адв. Ш. поддържа изцяло подадената жалба.

Ответникът – Директора на ТП на НОИ, чрез юрк. А. счита жалбата за неоснователна

и моли същата да бъде оставена без уважение. Претендира присъждане на юрисконсултско възнаграждение.

СГП не е встъпила в процеса.

Административен съд - София град, като обсъди доводите на страните и събраните по делото писмени доказателства, приема за установена следната фактическа обстановка:

Жалбоподателят получава лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване по чл. 74 от КСО за 50 на сто трайно намалена работоспособност, отпусната с Разпореждане № [ЕГН]/15.01.2003г. на длъжностно лице по пенсионно осигуряване, считано от 13.09.2002г. до 01.01.2022г. С решение № 458/21.02.2022г. на ТЕЛК е определена 50 на сто трайно намалена работоспособност до 01.02.2025г., като на осн. чл. 75 от КСО личната пенсия за инвалидност поради общо заболяване на Ю. Т. била възобновена с Разпореждане №[ЕИК] от 28.03.2022г. на длъжностно лице по пенсионно осигуряване.

Със Заявление вх. № 2116-21-4438/21.09.2023г. жалбоподателят Т. поискал да му бъде отпусната добавка по чл. 84 от КСО от Ж. М. Т. /починала на 06.11.2022г./, към личната му пенсия за инвалидност поради общо заболяване към което приложил и Удостоверение за наследници изх. № 12373/08/11/22Г/П/20.09.2023г., изд. от СО, р-н „Н.“.

С Разпореждане № [ЕГН] от 27.09.2023 г. на длъжностното лице по пенсионно осигуряване на Ю. Т. е отпусната наследствена пенсия за от Ж. Т. от 21.09.2023 г. - датата на подаденото заявление, по чл. 82, ал. 2 от КСО.

След връчване на разпореждането на жалбоподателя, последният със Заявление № 1023-21-2069/09.10.2023г. до НОИ е изложил възражение в което посочва, че предвид обстоятелството, че е бил във фактическа раздяла със съпругата си, е разбрал на по – късен етап за нейната смърт, а именно на 20.09.2023г. В тази връзка Т. счита, че е спазил законово регламентирания 2 месечен срок за подаване на заявлението, поради което следва да му бъде отпусната добавката от датата на смъртта на Ж. Т. – 06.11.2022г.

С уведомително писмо № 610626/97/08.12.2023г. от ТП на НОИ С. град, Дирекция „Пенсии“ на жалбоподателя е посочена правната уредба, която урежда правилото за началната дата на отпускане на пенсиите и добавките към тях по чл. 94 от КСО.

Въз основа на подадена жалба от Ю. Т. от 19.12.2023г. срещу Разпореждане № [ЕГН] от 27.09.2023 г. е образувано адм.дело № 12318/2023г. по описа на АССГ, Трето отделение, 49 състав. С определение № 2297/01.03.2024г. жалбата е оставена без разглеждане и производството по делото прекратено, а жалбата била изпратена по компетентност на Директора на ТП на НОИ С. – град, за произнасяне по същата в срока по КСО. Определението е влязло в сила на 11.04.2024г.

С Решение № 2153-21-110/28.05.2024г. на Директора на ТП на НОИ С. – град жалбата

срещу Разпореждане № [ЕГН] от 27.09.2023г. е оставена без уважение. За да постанови обжалваното решение административният орган е приел, че в случая 2-месечният срок по чл. 94, ал. 1 от КСО, броим от датата на придобиване на правото – 06.11.2022г. изтича на 06.01.2023 г. В тази връзка е посочил, че заявлението за отпускане на добавка, към пенсията е подадено на 21.09.2023г., което е след изтичане на преклузивния срок по чл. 94. ад. 1 от КСО. Мотивирал е, че отпуснатата на Ю. Т. наследствена пенсия за ОСВ по чл. 82. ад. 2 от КСО не може да бъде отпусната от датата на придобиване на правото, предвид, че заявлението за отпускане на добавка е подадено след преклузивния 2-месечен срок от датата на пораждаване на правото, който е изтекъл на 06.01.2023 г. Административният орган е изложил мотиви, че законодателят не е предвидил случаи, в които този срок може да бъде продължаван или възстановяван, поради което изложените от Ю. Т. причини за пропускането му са без правно значение. Акцентирал е върху обстоятелството, че длъжностното лице по ПО, предвид обвързана си компетентност, е длъжно да прилага разпоредбите по социално осигуряване, без право на преценка, съобразявайки се с регламентираните в чл. 94, ал. 1 от КСО срокове. Заключил е, че оспореното разпореждане е правилно и законосъобразно, постановено, при спазване на материалните разпоредби, а предявените срещу него жалби са неоснователни и следва да бъдат оставени без уважение.

По делото е приложена и приета административната преписка, която непротиворечиво установява описаните по-горе факти. По искане на жалбоподателя в хода на съдебното производство е разпитан свидетел при режим на довеждане. Свидетелката установява факта, че жалбоподателят е бил фактически разделен със съпругата си и е научил за смъртта ѝ около година след настъпването ѝ.

При така установената фактическа обстановка, Съдът намира от правна страна следното:

Жалбата е подадена от надлежна страна, срещу акт подлежащ на съдебен контрол, в срок, поради което е процесуално допустима.

Разгледана по същество е неоснователна.

Съобразно задължението на съда по чл. 168, ал. 1 от АПК настоящият състав следва да провери законосъобразността на оспорения административен акт на всички основания по чл. 146 от АПК.

Оспореното решение е издадено от компетентен орган, предвид правомощието на директора на териториалното поделение на НОИ да разглежда спорове, свързани с неправилно определяне или изменение и за прекратяване на пенсиите, добавките и компенсациите към тях съгласно чл. 117, ал. 1, т. 2, б. „А“ от КСО, и в предвидената форма, като при издаването му не са допуснати съществени нарушения на административно-производствените правила.

Разпореждане № [ЕГН] от 27.09.2023г. на длъжностно лице по пенсионно осигуряване – С. М. е постановено от компетентен орган, въз основа на предоставените му

правомощия съгласно Заповед № 1015-21-247/04.12.2018г. на Директора на ТП –НОИ –С. –град.

При издаване на процесното разпореждане и потвърждаващото го решение не са допуснати нарушения на процесуалните правила, които да са от категорията на съществените, и които да обусловят отмяната на акт на формално основание.

В случая между страните не се спори, че за жалбоподателя е възникнало право за получаване на наследствена пенсия за осигурителен стаж и възраст от Ж. Т. /починала на 06.11.2022г./, спорът е по приложението на материалния закон и касае началната дата на отпускането ѝ.

Съгласно чл. 80, ал. 1 личните пенсии могат да преминават в наследствени, с изключение на пенсиите за гражданска инвалидност, социалните пенсии за старост, социалните пенсии за инвалидност и персоналните пенсии. Съгласно ал. 2 на същата разпоредба право на наследствена пенсия имат децата, преживелият съпруг и родителите.

Съгласно чл. 92, ал. 1 от КСО пенсиите и добавките към тях се отпускат от датата на придобиване на правото, ако заявлението с необходимите документи е подадено в 2-месечен срок от тази дата. Ако документите са подадени след изтичане на 2-месечния срок от придобиване на правото, пенсиите и добавките към тях се отпускат от датата на подаването им.

В случая правопораждащият юридически факт, от който черпят правата си правоимащите лица по чл. 82 КСО, е смъртта на наследодателя. Следва да се отбележи, че в осигурителното право и конкретно пенсионното осигуряване понятията „наследник“ и „наследодател“ се ползват с известна условност, тъй като не се касае за наследяване по смисъла на наследственото право, а за придобиване на наследствена пенсия. Това е така тъй като последната се изплаща не от наследствената маса, а от фонд „Пенсии“ на Държавното обществено осигуряване, в който наследодателят в качеството му на осигурено лице е участвал чрез осигурителните си вноски (решение № 11701 от 18.12.2002 г. по адм. д. № 6576/2002 г. на ВАС). В конкретния случай юридическият факт е настъпил на 06.11.2022г., като на тази дата посочените в чл. 82 КСО лица придобиват правото на наследствена пенсия.

Разпоредбата на чл. 94, ал. 1 КСО е ясна и недвусмислено от текста ѝ следва, че ако заявлението, заедно с необходимите документи, е представено в двумесечен срок от датата на придобиването на правото, то наследствената пенсия се изплаща от датата на придобиването му. В случай, че този срок не е спазен, пенсията се отпуска от датата на подаването на заявлението и необходимите документи.

В конкретния случай, срокът по чл. 94, ал. 1 КСО е изтекъл на 06.01.2023 г. Заявлението, заедно с всички необходими документи, е подадено на 20.09.2023 г. При тези фактически установявания органът е приложил правилно материалния закон, като е отпуснал исканата пенсия от датата на заявлението, тъй като двумесечният срок

по чл. 94, ал. 1 КСО е изтекъл.

Възраженията в жалбата, че пенсията следва да се отпусне от 06.11.2022 г. не намират опора в закона. Действително правото е придобито на тази дата, но отпускането на пенсията е обвързано с активно поведение от страна на правоимащите лица. Ирелевантни са в случая изтъкнатите от жалбоподателя доводи за причините за пропускане на срока по чл. 94, ал. 1 КСО, тъй като в приложимия закон не е предвиден случай, в който този срок да бъде продължаван или възстановяван. Следва да се отбележи, че свидетелските показания на Т. Т. не опровергават горните изводи, доколкото датата, от която започва да се изплаща пенсията не е задължително да съвпада с датата на придобиване на правото. Последното е обективен факт, доколкото датата от която следва да се отпусне пенсията е обусловена от датата, на която правото бива упражнено.

В обобщение, съдът намира, че процесното решение е издадено от компетентен орган, в кръга на правомощията му и в предвидената форма, при липса на допуснати съществени процесуални нарушения и в съответствие както с приложимото материално право, така и с целта на закона

По изложените съображения съдът счита, че оспореното решение е издадено при спазване на всички изисквания за законосъобразност по смисъла на чл. 146 от АПК, поради което подадената срещу него жалба следва да се отхвърли като неоснователна.

При този изход на делото, основателна се явява претенцията на ответника за присъждане на юрисконсултско възнаграждение, което съгласно чл. 78, ал. 8, изр. 2 от ГПК във връзка с чл. 24 от Наредбата за заплащането на правната помощ, вр. чл. 37, ал. 1 от ЗПП, съдът определя в размер на 100 лева.

Воден от горното и на основание чл. 172, ал. 2, предл. последно от АПК, Административен съд София –град, III отделение, 78-ми състав

Р Е Ш И:

ОТХВЪРЛЯ жалбата на Ю. Б. Т., ЕГН [ЕГН], срещу Решение № 2153-21-110/28.05.2024г. на Директора на ТП на НОИ С.-град, с което е оставена без уважение жалбата му срещу Разпореждане № [ЕГН]/27.09.2023г. на длъжностно лице по пенсионното осигуряване.

ОСЪЖДА Ю. Б. Т., ЕГН 6106266902 да заплати на ТП на НОИ – С. - град разноси по делото в размер на 100 (сто) лева.

Решението подлежи на обжалване пред Върховния административен съд с касационна жалба в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.

Съдия: